

Základní práva na hranicích EU: zprávy agentury FRA odhalují výzvy, před nimiž stojíme

Dvě nové zprávy Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) představují stav v oblasti lidských práv na vzdušných a pozemních hranicích EU. Tyto hranice mohou být místem, kde do EU poprvé vstupují také žadatelé o azyl, jakož i oběti obchodování s lidmi pro účely pracovního a sexuálního vykořisťování a odběr orgánů.

Zprávy se opírají o výzkum na pěti letištích a šesti velkých pozemních hraničních přechodech a ukazují, kde by mohlo docházet k porušování základních práv na hranicích EU. Spolu s dřívější zprávou agentury FRA na téma základních práv na jižních námořních hranicích EU tyto studie popisují zacházení s lidmi vstupujícími do EU a přinášejí návrhy, jak zlepšit dodržování jejich lidských práv.

„Hranice EU jsou místem prvního kontaktu s okolním světem. Právě na nich začínají povinnosti EU v oblasti základních práv,“ uvedl Morten Kjaerum, ředitel agentury FRA. „Každé opatření, které EU přijme s cílem pomoci při správě svých vnějších hranic, musí dodržovat základní práva. To, že se základní práva stala součástí hodnocení hraničních kontrol v schengenském prostoru, je již krok správným směrem. Bezpečnostní otázky na hranicích nesmějí převážet nad základními právy, která musejí být ústředním prvkem moderní a integrované správy hranic.“

Dvě nové zprávy odhalují četné faktory, které mají dopad na základní práva občanů třetích zemí přijíždějících do EU. Ve světle těchto zjištění předkládá agentura FRA řadu návrhů, jak zlepšit záruky dodržování základních práv na hranicích EU. Návrhy jsou určeny tvůrcům politik v EU i v členských státech, agentuře pro vnější hranice EU Frontex a pracovníkům činným na stanovištích hraniční kontroly. Například:

- Ačkoli jsou příslušníci pohraniční stráže instruováni v oblasti profesionálního a zdvořilého chování, podle některých cestujících byli příslušníci pohraniční stráže neochotní, neteční a vyjadřovali se nepřátelským způsobem. Členské státy EU by proto měly přijmout účinná opatření s cílem **řešit závažné formy nezdvořilého jednání vůči cestujícím osobám.**
- Méně než polovina příslušníků pohraniční stráže na letištích uvedla, že podrobně informují osoby, jež podstupují podrobné hraniční kontroly, o důvodech těchto prohlídek. Více než dvě třetiny příslušníků také uvedly, že lidem, kterým je zamítnut vstup do EU, neposkytnou informace o tom, kde získat právní pomoc. Příslušníci pohraniční stráže musejí všem cestujícím osobám podat **včasné a přiměřené informace**, jestliže jsou tyto osoby podrobeny podrobné kontrole nebo je jim zamítnut vstup. Členské státy by také měly být aktivnější v podpoře studia jazyků u příslušníků pohraniční stráže a měly by na hraničních přechodech zavést účinné mechanismy tlumočení.
- Dva ze tří příslušníků pohraniční stráže na pozemních hraničních přechodech uvedli, že nezahájí azylové řízení ani v případě, že cestující osoba uvádí, že její život nebo svoboda budou ohroženy,

bude-li navrácena do země, kterou opustila. Na letištích obdrželo jen 22 % příslušníků pohraniční strážže písemné pokyny k určování potenciálních obětí obchodování s lidmi. Příslušníci pohraniční strážže proto musejí být **lépe školeni a musí být zvyšována jejich vnímavost**, aby rozpoznali uchazeče o azyl nebo migranty, kteří jsou obětí obchodování s lidmi. Orgány správy hranic by také měly zajistit, aby existovaly postupy a odborná příprava pro příslušníky pohraniční strážže, kteří jednají s dětmi.

- Zařízení pro migranty, kterým byl zamítnut vstup nebo kteří přicestovali bez dokladů, jsou často nedostatečně vybavena, přestože zde mohou být lidé zadrženi na několik hodin; na některých letištích byli lidé drženi i po dobu několika dnů. Členské státy musejí zajistit, aby **zařízení**, v nichž jsou drženi lidé, jimž byl zamítnut vstup do EU, **splňovala základní potřeby**, včetně zajištění potravin a vody.

Dnes zahájená výroční **konference o základních právech**, kterou pořádá agentura FRA, je letos věnována tématu základních práv a migrace do EU. Vedle správy hranic budou na konferenci projednávána i témata, jako je ochrana dětí, začleňování migrantů a narůstající rasismus vůči migrantům na některých místech. Účastníci budou diskutovat i o výzvách, které pro přijímající země představuje tlak na vnější hranice EU, k němuž dochází v poslední době, a o způsobech, jak na tuto situaci reagovat. Navštivte internetové stránky konference, kde naleznete [program](#) a seznam účastníků.

Úplné znění zpráv je k dispozici ke stažení na adrese:

- [Fundamental rights at airports: border checks at five international airports in the European Union \(Základní práva na letištích: hraniční kontroly na pěti mezinárodních letištích v Evropské unii\)](#)
- [Fundamental rights at land borders: findings from selected European Union border crossing points \(Základní práva na pozemních hranicích: zjištění z vybraných hraničních přechodů v Evropské unii\)](#)

S žádostmi o další informace se prosím obraťte na mediální oddělení agentury FRA

E-mailová adresa: media@fra.europa.eu / tel.: +43 1 580 30 642

Poznámky pro redaktory:

- Práce v terénu na přípravě zprávy o letištních hraničních přechodech proběhly na letištích Charlese de Gaulla (Francie); Fiumicino (Itálie), Frankfurt (Německo), Manchester (Spojené království) a Schiphol (Nizozemsko).
- Práce v terénu na přípravě zprávy o pozemních hranicích proběhly na hraničních přechodech El Tarajal a Ceuta (Španělsko/Maroko); Kapitan Andreevo (Bulharsko/Turecko); Kipi (Řecko/Turecko); Medyka (Polsko/Ukrajina); Röszeke (Maďarsko/Srbsko) a Vyšné Nemecké (Slovensko/Ukrajina).
- Více informací o činnosti agentury FRA v oblasti azylu, migrace a hranic včetně souvisejících publikací naleznete na [internetových stránkách agentury FRA](#).